

Töre ve Namus Cinayetlerine Güncel Bakış ve Hemşirelik

Gülşah VURAL AKTAN¹

¹ Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye

Makale Bilgisi	ÖZET
Makale Geçmişi Geliş: 22.11.2023 Kabul: 01.03.2024 Yayın: 25.08.2025 Anahtar Kelimeler Hemşirelik, Kadın Cinayetleri, Kadın Sağlığı, Namus, Töre.	Bu derlemede, töre ve namus cinayetleri ile ilgili bazı temel kavramların incelenmesi, töre ve namus kavramlarının kadın yaşamına/sağığına etkileri, töre ve namus cinayetlerinin nedenleri, cinayetlere ilişkin güncel veriler, yasal durum ve hemşirenin rol ve sorumluluklarının tartışılması amaçlanmıştır. Ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde karşımıza sınırlı sayıda kaynak çıkmıştır. Bu nedenle genel olarak kadın, kadın sağlığı hemşireliği, toplumsal cinsiyet temelli çalışmalar, sosyal bilim dergileri, şiddet ve cinayet konularını ele alan dergiler ve kitaplar, kadın cinayetleri istatistiklerini ve sebebini inceleyen platformlar ve Birleşmiş Milletler, Global Americans gibi uluslararası kuruluşların toplumsal cinsiyet eşitliği, insan hakları, kadın cinayeti ve şiddet konularında yayınladıkları veriler ışığında bu makale hazırlanmıştır. Tüm dünyada devam etmekte olan, töre ve namus adı altında işlenen kadın cinayetleri ile ilgili yasaların uygulanmasına, yasal düzenlemelerin denetim mekanizmalarının artırılmasına, kadının şiddet durumunda nereye başvurması gerektiği hakkında bilgilendirilmesine, şiddeti önlemek için etkin iletişim tekniklerinin kullanılmasına ihtiyaç vardır. Toplum ile yakın bir temas halinde çalışan hemşirelerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığının olması önemlidir. Bu sebeple hemşireler toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ve ana sebeplerinin farkında olmalı, geleneksel ve kültürel faktörler, cinsiyetlerin hangi konularda savunmasız olduğu konusunda bilinçli olması gerektiği düşünülmektedir.

Current Perspective on Custom and Honor Killings and Nursing

Article Info	ABSTRACT
Article History Received: 22.11.2023 Accepted: 01.03.2024 Published: 25.08.2025 Keywords Nursing, Femicide, Women's health, Honor, Custom.	The purpose of this review is to examine key concepts related to custom and honor killings, analyze their impact on women's lives and health, explore the causes of these killings, review current data on murders, and discuss the legal status as well as the roles and responsibilities of nurses. Our review of national and international literature revealed a limited number of sources. Therefore, we sourced information from various outlets including women's health nursing, gender-based studies, social science journals, magazines, books on violence and murder, as well as platforms focusing on femicide statistics and causes. We also consulted international organizations such as the United Nations and Global Americans for data on gender equality and human rights issues. Our article is informed by the insights and data published by these sources on women's rights, femicide, and violence. Efforts are needed to enforce laws addressing murders of women committed under the pretext of custom and honor, which persist globally. There is a necessity to strengthen control mechanisms within legal frameworks and provide women with information on where to seek help in cases of violence. Effective communication techniques should be utilized to prevent violence. Nurses, who have close interactions with society, should be well-informed about gender equality. It is imperative for nurses to understand gender inequality and its root causes, as well as to be cognizant of traditional and cultural factors contributing to gender vulnerability.

To cite this article

Vural Aktan, G. (2025). Töre ve namus cinayetlerine güncel bakış ve hemşirelik, *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 406-422. <https://doi.org/10.51123/jgehes.2025.184>

*Sorumlu Yazar: Gülşah VURAL AKTAN, gvuralaktan@gmail.com

This article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet eşitliği, sadece temel bir insan hakkı değil, barışçıl, refah ve sürdürülebilir bir dünya için gereken bir temeldir. Cinsiyet eşitliğinin sağlanması için son on yılda ilerleme kaydedilmesine rağmen sürdürülebilir kalkınma hedefleri bağlamında dünya genelinde 2030 yılına kadar eşitliği sağlamada sürecin beklendiği gibi gitmeyeceği belirtilmektedir (United Nations [UN], 2022). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, çoğunlukla kadınlara karşı oluşan cinsiyet temelli ayırım, kadının genellikle her alanda arka planda kalmasına ve ikinci sınıf muamele görmesine sebep olan olumsuz tutum, yargı ve davranışlardır. Bu durum, kadınları birçok alanda (sağlık, eğitim, çalışma yaşamı vb.) etkilemektedir (Cumur, 2021; Çelik Seyitoğlu ve ark., 2016). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en önemli sonuçlarından birisi olan kadına yönelik şiddet, bir kadına sadece cinsiyetinden dolayı yapılan veya orantısız bir biçimde kadını etkileyen cinsiyet temelli şiddet olarak tanımlanmaktadır. Şiddetin kadın yaşamı ile sağlığı üzerine birçok etkisi olmakla birlikte, en ağır sonuçlarından biri, töre ve namus kavramları adı altında işlenen kadın cinayetleridir. Töre, namus ve şiddet kavramları birbiri içine geçmiş kavramlardır. Başka bir deyişle, töre ve namus kurallarına uymayan kadınlara şiddet uygulanarak kadınlar cezalandırılmaktadırlar (Alpaslan Arar ve ark., 2021; Duran Aksoy ve Çıtak, 2021).

Kadının hayatını ve sağlığını, yani toplumun sağlığını ciddi boyutlarda etkileyen bu sorunun önlenmesinde tüm disiplinlere önemli görevler düşmektedir. Toplum sağlığı ile yakından ilgilenen bir disiplin olan hemşirelik, kadına yönelik şiddet taramalarında aktif rol almalıdır. Hemşirelerin, kadına yönelik saptadığı ya da sezdiği herhangi bir şiddet durumunda, kadını koruyucu tedbirleri alması, gerekli yerlere yönlendirebilmesi ve iş birliği yapabilmesi önemlidir. Ayrıca karar verici mekanizmalarda aktif rol oynayarak, gerekli yasa ve politikaların oluşturulmasında paydaşlardan biri olmalıdır (Bükecik ve Özkan, 2018).

Bu derlemede, töre ve namus cinayetleri ile ilgili bazı temel kavramların incelenmesi, töre ve namus kavramlarının kadın yaşamına/sağlığına etkileri, töre ve namus cinayetlerinin nedenleri, cinayetlere ilişkin güncel veriler, yasal durum ve hemşirenin rol ve sorumluluklarının tartışılması amaçlanmıştır.

Temel Kavramlar

Toplumsal Cinsiyet: Bir toplumda kadınlar ve erkekler için kültür, gelenek, eğitim, din ve diğer kurumlar tarafından uyulması beklenen toplumsal roller, sorumluluklar, davranışlar, beklentiler, güç, ayrıcalıklar, hak ve fırsatlar şeklinde tanımlanmaktadır (Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi [CEİD], 2021).

Toplumsal Cinsiyet Roller: Toplum tarafından bireylere yüklenen ve uymalarının beklendiği davranış, tutum ve eylemlerin bütünüdür. Bu rollere uyum sağlamayan bireyler, toplum tarafından baskıya maruz kalıp, ötekileştirilmektedirler (Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi [HUKSAM], 2021).

Toplumsal Cinsiyet Kalıp Yargıları: Kadın ve erkeğin taşıdıkları varsayılan rolleri kapsayan, daha önce belirlenmiş, sosyal ve kültürel kalıplar ya da düşüncelerdir. Bu kalıp yargılar, toplum yapısına derinden işlemiş tutumların, değerlerin ve önyargıların sebebi ve sonucu olabilmektedir (CEİD, 2021).

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Karar verme, seçme, fırsatları kullanma, kaynakların ayrılması, kullanılması, hizmetlere ulaşabilme ve faydalanabilmede cinsiyete göre eşitsizlik yapılmamasıdır (Ay, 2020). Bu kavram, biyolojik farklılıklarla ilgili olmayıp; çalışma durumu, gelir durumu, eğitim, sağlık, karar verme, kadın ve erkeklere yüklenen ve beklenen roller olmak üzere, yaşamın her alanında olan sosyal ve kültürel farklılıklarla ilişkilidir (CEİD, 2021).

Ataerkillik: Ataerkillik, dünya tarihi boyunca erkeklerin kadınlar üstünde baskı kurmasını, bu baskıyı da sürdürmesi için kullandıkları mekanizmayı, ideolojiyi ve toplumsal yapıları içermektedir. Bu yapı, cinsiyet eşitsizliklerini güçlendiren bir mekanizmadır (HUKSAM, 2021).

Erkeklik: Her toplum kendi içinde gelişen tarihi, kültürü ve yapısı ile kendine uygun toplumsal cinsiyet yöntemi geliştirmektedir. Ataerkil toplumlarda erkekler kadınlara göre üstün görülmekte ve kadınlara karşı eşitsizlik uygulanmaktadır. Erkekler, kadınları baskı altına alıp kadınlardan daha güçlü hale gelebilmektedir (HUKSAM, 2021). Yani; erkeklik, biyolojik cinsiyetin ötesinde tarihî, kültürel ve toplumsal yönü ile şekillendirilen ve sürekli kurgulanan ve dönüştürülen bir olgudur (Ay, 2020).

Onur Kültürü: Bu kültürde onur kavramı, her bireyin doğuştan sahip olduğu bir kazanım olarak görülmemektedir. Bireyler, kültürel şekilde belirlenmiş onur kodlarına ne kadar uyumlu davranırlarsa o ölçüde onur kazanmaktadırlar. Onur kodları; o toplumdaki kişilerin, onurlu birinin nasıl özelliklere sahip olması gerektiği hakkında fikir ortaklığı içinde oldukları tanımlamalardır (Guerra ve ark., 2013). Bu kodlar, kültürden kültüre farklılık göstermekte ve kodları tanımlayan faktörler, onur kültürünün alt boyutlarını ve sınırlarını belirlemektedir. Aile onuru, toplumsal onur, erkeklik onuru ve kadınlık onuru, onur kültürünün alt boyutlarını oluşturmaktadır (Argış, 2019). Kadınlık onuru; kadının cinselliğini, namusunu ve kadınlara yüklenen toplumsal ve kültürel rolleri gerçekleştirme zorunluluğunu ifade etmektedir. Kadının kendinin ve ailesinin onurunu koruma ve saygınlığını sürdürmede en önemli sorumluluklarından biri bekâretini korumak olarak belirtilmektedir. Ayrıca onurlu bir kadın, namus sahibi ve sadakatli olmalı, eşini ve ailesini her şeyden üstte tutmalıdır (Argış, 2019; Uğurlu ve Akbaş, 2013). Onur kavramı ile aile üyelerinin birbirlerine karşı bağımlılığı söz konusudur. Bir aile bireyinin yaptığı “uygunsuz” davranış, yalnızca kendisinin değil, ayrıca diğer aile bireylerinin de itibarlarının zarar görmesine sebep olabilmektedir (Guerra ve ark., 2013).

Töre: Töre kavramı, Türk Dil Kurumu tarafından şöyle tanımlanmıştır: “(1) Bir toplulukta benimsenmiş, yerleşmiş davranış ve yaşama biçimlerinin, kuralların, görenek ve geleneklerin, ortaklaşa alışkanlıkların, tutulan yolların bütünü, âdet. (2) Bir toplumdaki ahlâki davranış biçimleri, adap.” (Türk Dil Kurumu [TDK], 2021).

Namus: Namus kavramı Arapça veya Farsçadan dilimize geçmiş, kelime kökü “nomos” kelimesinden gelmektedir (Doğan, 2016). Grekçe’de kanun, kural anlamlarına gelen “nomos”, Arapçaya “nâmûs” olarak geçmiştir (Aydın, 2006). Namus kavramı günümüzde de bu temel ve ilk anlamını içeren ancak kültürün etkisiyle toplumdan topluma farklı anlamlar kazandırılmış bir kavram olarak tanımlanabilmektedir. Günümüzde ise namus kavramı; toplumun değerlerine, dini inançlarına, kültür yapısına göre belirlenmiş ahlaki normlar olarak belirtilmektedir (Külekçi ve Tire, 2023).

Yakın Partner Şiddeti: “Yakın ilişkide olan, şu an veya eski eşler/ partnerleri tarafından, bir süre devam edebilen, sıklığı ve şiddeti değişiklik gösterebilen, bir partner diğerini kontrol altında tuttuğu, kişi üstünde uzun zaman etkisi olan ya da olmayan, fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik zorlamayı da kapsayan suistimal etme” olarak tanımlanmaktadır (World Health Organization [WHO], 2014).

Femisid (Kadın Cinayeti): Kadının intrauterin hayattan başlayarak ölümüne kadar geçen süreçte sadece cinsiyetinden kaynaklı ya da toplumsal cinsiyet kimliğine ters davranışları sebep gösterilerek erkek tarafından veya erkeğin isteği ile bir kadın ya da çocuk tarafından öldürülmesi ya da intihara zorlanarak yönlendirilmesidir (Özer ve ark., 2016).

Töre ve Namus Kavramlarının Kadın Sağlığına/Yaşantısına Etkisi

Ruh Sağlığına Etkisi

Töre ve namus kavramları ile erkeğin egemenliği altındaki denetim mekanizması, kadın üzerinde en büyük baskı sebeplerindendir. Kadın kendini kısıtlanmış hissederek, sürekli kontrol edildiği duygusu ile davranışlarını düzenlemeye çalışmaktadır. Giyim, konuşma tarzı, davranışları, mimikleri, karşı cins ile iletişimi sürekli kontrol edilmekte olan kadın, yaşam şeklini bireysel boyuttan çıkarıp, toplumsal boyuta uyarlamaya çalışmaktadır. Yaşam şekli istemeyerek de olsa değişmiş, sürekli baskı altında olan kadın öncelikle benlik saygısını ve öz güvenini yitirmektedir. Dolayısıyla sadece kadın olmaları sebebiyle töre ve namus kavramlarının kadının sağlığı üzerinde ölümcül olan ve olmayan birtakım etkileri vardır (Çıtak ve Duran Aksoy, 2021; Duran Aksoy ve Çıtak, 2021; Hamzaoglu ve Konuralp, 2019). Kadına yönelik şiddetin son noktası olan kadın cinayetleri verilerinin incelendiği araştırmalarda kadınların öldürülmeden önce şiddete maruz kaldığı ortaya konulmuştur (Dinçer, 2022; Sorrentino ve ark., 2022; Tosun Altınöz ve ark., 2018). Yapılan bir sistematik inceleme ve meta-analiz çalışmasına göre şiddete maruz kalan kadınlarda depresif ve anksiyete bozukluğu görülme olasılığının ve travma sonrası stres bozukluğu görülme olasılığının arttığı belirtilerek, yeme bozukluğu, madde bağımlılığı ve psikotik semptomlar ile yakın partner şiddeti arasında da anlamlı ilişki bulunduğu belirtilmiştir (Trevillion ve ark., 2012). Yapılan çalışmalar şiddete maruz kalan kadınlarda depresif belirtilerin daha fazla oluşunu saptamıştır (Akalın ve Arıkan, 2017; Ranganathan ve ark., 2021).

Üreme Sağlığına Etkisi

Gebelik sırasında uygulanan şiddet, anne ile birlikte bebeğin de sağlığı için risk oluşturarak preterm doğum, düşük doğum ağırlığı gibi olumsuz gebelik sonuçlarının görülme olasılığında artışa neden olmaktadır. Kadının maruz kaldığı şiddet sebebiyle sigara, alkol veya madde kullanımına başlaması ya da artması, zayıf kilo alımı, yetersiz doğum öncesi bakım alma gibi faktörler kadının ve bebeğin sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir (Chisholm ve ark., 2017). Ayrıca şiddete bağlı stres ve abdomen bölgeye olabilecek doğrudan travma sebebiyle uterus kasılmaları, plasenta hasarı sebebi ile ablasyo plasenta veya erken membran rüptürü arasında direkt nedensel bir bağ olabileceği ve özellikle cinsel şiddet ile ilişkili enfeksiyon ya da travma nedeniyle annenin hipertansiyon, diabetes mellitus gibi hastalıklarının alevlenmesi gibi sonuçların görülebileceği belirtilmektedir (Campbell ve Lewandovski, 1997). Ayrıca kadınların şiddete maruz kalmaları sonucu; cinsel işlev bozukluğu, jinekolojik travma, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, kronik pelvik ağrı, istenmeyen gebelik gibi sorunlar oluşabilmektedir (Kirk ve ark., 2017; Öberg ve ark., 2019). Cinsel şiddete maruz kalan kadınlar için ise üreme sağlığını doğrudan olumsuz etkileyen sonuçlar oluşabilmektedir. Brookmeyer ve diğerleri (2017) tarafından yapılan bir çalışmada cinsel şiddete uğrayan kadınların, cinsel saldırıya maruz kalmamış kadınlara göre daha fazla human papilloma virüs, genital herpes simpleks ve klamidy gibi cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara maruz kaldığı belirtilmiştir (Brookmeyer ve ark., 2017).

Töre ve namus kavramlarının kadın üzerinde oluşturduğu eşitsizlik sonucu oluşan baskı ile sonu bir şekilde cinayetle bitmese de eğitimden, iş yaşamından yoksun, kötü koşullarda çalışan, yoksul ve toplum baskısına maruz kalan kadın oluşmaktadır. Dolayısıyla kadınların sağlık hizmetlerine erişememesi, şiddete ve bekâret kontrolüne maruziyet, genital mutilasyon, kölelik, cinsel istismar, cinsiyet ayrımcılığına bağlı önem vermeme, üreme sağlığı hizmeti ve aile planlaması hizmetine ulaşamama, kadının kendi doğurganlığı üzerinde karar verememesinden dolayı çok doğum yapma ve buna bağlı anne ve çocuk ölümleri oranında artış, istenmeyen ve adölesan gebelikler, sağlıksız durumlarda gerçekleştirilen düşükler, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, hastalık durumunda tanı almada gecikme ile birlikte hastalık, engellilik ve ölüm olarak sonuçlanabilmektedir (Çıtak ve Duran Aksoy, 2021; Duran Aksoy ve Çıtak, 2021; Hamzaoglu ve Konuralp, 2019).

Töre ve namus kavramları; kadınlar üzerinde psikolojik, sosyal ve fiziksel zarar oluşturarak kadınlarda öz güven eksikliği, umutsuzluk ve çaresizliğe neden olmaktadır (Atan, 2016). Kadının statüsünü etkileyen bu durum toplumu ve diğer aile bireylerini de etkilemektedir. Töre ve namus kavramı altında baskılara maruz kalan kadının sorunları sebebiyle bebeğine/çocuğuna karşı ilgisizlik, sosyal alanda güvensizlik, stres, uyku bozuklukları gibi durumlar ortaya çıkabilmektedir. İlâveten; kadınlar maruz kaldıkları baskılardan dolayı intihar girişiminde bulunabilmektedir (Atan, 2016; Duran Aksoy ve Çıtak, 2021).

Dünyanın bazı bölgelerinde görülen kadının sağlığını / yaşantısını tehdit eden, töre ve namus kavramlarının en uç noktası ise töre ve namus cinayetleridir (Alpaslan Arar ve ark., 2021; Karacan ve Gökçe, 2020).

Töre ve Namus Cinayetlerinin Nedenleri

Töre cinayeti ve namus cinayeti birbirinden farklı kavramlardır. Namus cinayetleri, tamamen bilinçli düşünmeye engel olan ve duyguların kontrol altına alınamadığı, öfke patlamaları sonucu oluşabilen davranışlar sonucunda işlenmektedir. Töre cinayetleri ise namus kavramını da içine alan, genellikle aile ile birlikte alınan, kültürel normlar çerçevesinde düşünülerek ve karar verilerek, isteyerek yapılmış olan eylemdir (Alpaslan Arar ve ark., 2021; Atan, 2016).

Toplumsal cinsiyet rollerinin sonucu ve tetikleyiciliği sonucu toplumsal sorun şeklinde meydana gelen töre, namus cinayetlerinin kökeninde olan nedenler arasında ataerkil yapı, düşük eğitim ve sosyoekonomik düzey yer almaktadır. Seneler boyu artarak süren kadın cinayetlerini tamamen yok etmek bugün çok olanaklı olmasa da engellenmesi için bazı önlemler alınabilir (Sağkal Midilli ve ark., 2014; Taşpınar ve ark., 2021).

Türkiye’de kadına karşı şiddet ve namus cinayetleri ile ilgili beş temel sosyokültürel sebep olduğu belirtilmiştir. Bu sebepler (Hamzaoglu ve Konuralp, 2019):

1. Ataerkil yapı
2. Hiyerarşik statü ve boyun eğmeyi gerektiren gelenek, kültür
3. Din, kültürel inançlar,
4. Geniş aile ve aşiret ilişkileri
5. Bu faktörlerin hukuğun uygulanmasına ve siyasal hayata şekil vermesidir.

Namus cinayeti sebebiyle cezaevinde yatan 12 mahkûm ile yapılan nitel bir çalışmada, kişilerin cinayet işleme sebepleri olarak kız kardeşin evlilik dışı ilişkiden hamile kalması, annenin evli biri ile kaçması, eşin başka bir erkekle birlikte olması, kız kardeşin tecavüze uğraması olduğu belirlenmiştir. Aynı çalışmada, evlilik öncesi ilişkiden dolayı gebe kalan, anne ve babasının istememesine rağmen aile meclisi kararı ile öldürülen kızın annesi “Kocam ve ben öldürmeyi düşünmüyorduk... Ama amcası ile dayısı kızın öldürülmesine karar vermişler. Kızımı kimin öldürdüğünü bilmiyorum. Ama öldürme kararını amcası ile dayısının verdiğini biliyorum” şeklinde düşüncelerini belirtmiştir (Öztürk ve Demirdağ, 2013). Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre, sorunu erkeklerin çözmeye çalıştıkları, gerekli görüldüğü hallerde kadınların da duruma dahil olduklarını söylemek mümkündür. Çalışmada, bireylerin bu cinayetleri gerçekleştirmelerinde toplum baskısının etkisi olduğunu bildirmelerinin de önemli bir bilgi olduğu düşünülmektedir.

Dünyada ve Türkiye’de Töre ve Namus Cinayetlerinin Yaygınlığı

Töre ve namus cinayetlerine ilişkin istatistikler, ülkeler tarafından sistematik olarak toplanmamaktadır. Dolayısıyla, töre ve namus cinayetlerinin oranlarına ilişkin resmi ve ulusal tahminler bulunmamaktadır. Töre ve namus cinayetleri ile ilgili çoğunlukla kaza, intihar veya kayıp iddiaları, bu cinayetler hakkında doğru bilgiye erişmeyi güçleştirmektedir (Payton, 2014).

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC) tarafından 2018 yılında yayınlanan Küresel Cinayet Araştırmasına göre, 2017 senesinde toplam 87.000 kadının öldürüldüğü, bu cinayetlerin yarısından çoğunun (%58) eşleri veya diğer aile üyeleri tarafından öldürüldüğü belirtilmiştir. Raporda, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın cinayetine neden olan en önemli faktör olduğu belirtilmiştir (The United Nations Office on Drugs and Crime [UNODC], 2018). Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Woman) ve UNODC 2022 raporuna göre ise; dünya genelinde yaklaşık 45.000 kadın/kız çocuğunun, yakınları veya diğer aile bireyleri tarafından öldürüldüğü belirtilmiştir. Bu rakam, her saat ortalama olarak beşten fazla kadın ya da kız çocuğunun yakınları tarafından öldürüldüğü anlamına gelmektedir (Birleşmiş Milletler [UN], 2022; UNODC, 2022). Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu’nun tahminlerine göre ise, her yıl dünyada 5 binden fazla kadın namus sebebi ile cinayete kurban gitmektedir (Doğan, 2016; Hamzaoglu ve Konuralp, 2019; Yadav ve Tripathi, 2004).

Avrupa ülkelerinde az sayıda vaka olması, ulusal veri setlerinin azlığı, yasal veri tabanlarında gerekli verilerin olmaması (örneğin, ölüm sebepleri), taraflı veri olma durumu (medyada yer alması) gibi kısıtlamalardan dolayı literatürde Avrupa ülkelerine ait çalışmaya rastlanmamıştır (Dayan, 2022). İngiltere, Fransa, Almanya ve İtalya gibi Avrupa ülkelerinde diğer ülkelere göre kadın cinayet oranlarının düşük olduğu ancak yine de rakamların endişe verici olduğu belirtilmiştir. Bu ülkelerde ortalama olarak her üç günde bir kadının bir erkek tarafından öldürüldüğü belirtilmiştir. İtalyan İstatistik Enstitüsü’nün (ISTAT) raporuna göre, 2018 yılında İtalya’da 133, 2019 yılında 111 kadının cinayet kurbanı olduğu belirtilmiş fakat nedenleri belirtilmemiştir (Istituto Nazionale di Statistica [ISTAT], 2020). Hong Kong’da yapılan bir çalışmada ekonomik güçlük gibi sosyal faktörlerin kadın cinayetlerinde kültürel faktörlerden daha fazla risk teşkil ettiği vurgulanmaktadır (Dayan, 2022). Fakat Avrupa ülkeleri için töre ve namus kavramı değil, onur kültürü kavramı olduğunu söylemek mümkündür (Bates, 2021). Onur kültürü, ataerkil yapılar ile ilişkilendirilmektedir. Ataerkil yapıli toplumlarda, toplumsal cinsiyet kalıp yargıları kadının ve erkeğin yaşamını farklı bir bakış açısıyla biçimlendirir (Çelikkaleli ve Kaya, 2016; Gürsoy ve Özkan, 2014). Dolayısıyla ataerkil kültürün olduğu toplumlarda kadına karşı şiddet ve kadın cinayetlerinin daha fazla olduğuna ilişkin kanıtlar vardır. Çünkü bu tür toplumlarda cinsiyet kuralları daha katıdır, kadınlardan kurallara uymaları ve toplumun kadınlara yüklediği rolleri yerine getirmeleri beklenmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin olmadığı bu ülkelerde geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olarak kadına yüklenen roller, kadınların mağduriyetini ve ölüm riskini artırmaktadır (Meneghel ve Hirakata, 2011; Sá ve ark., 2021; Schraiber ve ark., 2005).

Ataerkil kültürün ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yüklediği rollerin etkisi ile göç olaylarından dolayı Batı Avrupa ülkelerinde de namus cinayetleri oranında bir artış olmuştur (Grzyb, 2016). Örneğin İsveç’te ilk namus cinayeti 1996 yılında Irak’lı bir kadının erkek kardeşi tarafından öldürülmesi ile oluşmuştur (Wikan, 2008). Büyük Britanya’da Pakistan’lı 19 yaşındaki bir kadın, istemeyerek evlendirildiği erkekten ayrılmak istemesi üzerine annesi ve abisi tarafından öldürülmüştür (Gill ve Brah, 2014). Son olarak Almanya’da ailesinden bağımsız bir yaşam sürme isteği üzerine 23 yaşındaki Türk asıllı kadın, erkek kardeşi tarafından cinayete kurban gitmiştir (Grzyb, 2016).

Ataerkil kültürün hâkim olduğu toplumlarda töre ve namus kavramsallaştırmasından kaynaklanan cinayetler Türkiye’de olduğu gibi Akdeniz, Latin Amerika, Orta Doğu ve Güney Asya ülkeleri gibi birçok ortaklaşmış kültürde meydana gelmektedir (Ahmetbeyzade, 2008; Dietrich ve Schuett, 2013; Dogan, 2014; Eisner ve Ghuneim, 2013). Töre ve namus cinayetlerinin Brezilya, Uganda, Bangladeş, Türkiye, Mısır, Ekvator, İsrail, Hindistan, İtalya, Ürdün, İsveç, Pakistan, Fas, İngiltere, Irak, Danimarka, Kuveyt, Lübnan, Hollanda, Katar, Suriye, Yemen, Yunanistan, İspanya, Cezayir, Afganistan, İran ve Filistin’de işlendiği görülmektedir (Doğan, 2016; Hamzaoglu ve Konuralp, 2019; Yadav ve Tripathi, 2004). En fazla töre ve namus cinayeti vakasının Hindistan ve Pakistan’da olduğu belirtilmiştir. Pakistan İçişleri Bakanlığı tarafından, 1998 ile 2003 yılları arasında mahkemelere toplam 4101 adet töre ve namus cinayeti davası bildirildiği belirtilmiştir. Ayrıca Pakistan İnsan Hakları Komisyonu, töre ve namus cinayetlerinin sıklığında devam eden bir artış olduğunu belirterek, 2013’te 869, 2014’te 1000 ve 2015’te 1100 cinayet vakası olduğunu bildirmiştir (Ahmed, 2019; Femicide Census, 2021). Ürdün’de, her yıl ortalama 23 töre ve namus cinayeti vakası meydana geldiği rapor edilmiştir. Lübnan’da 1996 ve 1998 yılları arasında 38 namus cinayeti vakası bildirilmiş, ölen kadınların çoğunun 18 yaşından küçük olduğu belirtilmiştir. Mısır’da 1997 senesinde 52 kadının, Yemen’de 400 kadının namus cinayeti kurbanı olduğu belirtilmiştir (Yadav ve Tripathi, 2004). Filistin’de, 2014 yılında 27, 2015 yılında 15 cinayet vakası bildirilmiş fakat bu rakamların, vakaların gizlenmesi ya da bildirilmemesi sebebiyle düşük olduğu belirtilmiştir (Special Rapporteur on Violence Against Women, 2017). Afganistan’da, Afganistan Bağımsız İnsan Hakları Komisyonu, 2011 ile 2013 yılları arasında, 243 töre ve namus cinayeti vakası olduğunu belirtmiştir (Gibbs ve ark., 2019). İran’da yapılan bir çalışmada, 2010 ve 2014 yılları arasında, aile cinayetlerinin yarısının namus sebebiyle meydana geldiği, Doğu Azerbaycan gibi bazı bölgelerinde ise yaklaşık 8000 töre ve namus cinayeti meydana geldiği belirtilmiştir (Pirnia ve ark., 2020). Bu ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de onur kültürü, töre ve namus kavramının varlığı önemlidir. Bu bağlamda işlenen cinayetlerin adli vaka olmaları nedeniyle gizli tutulduğu, rakamların gerçek oranları yansıtmadığı söylenebilir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2019 senesinde 181 kadının cinayet sebebiyle öldürüldüğü belirtilmiş, fakat cinayetlerin sebepleri bildirilmemiştir (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2019). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformunun raporuna göre, 2021 senesinde 280 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü, 217 kadının şüpheli olarak ölü bulunduğu (<https://124.im/zPwh>), 2022 yılında yıl boyunca 334 kadının erkekler tarafından cinayete kurban gittiği, 245 kadının ise şüpheli olarak ölü bulunduğu belirtilmiştir (<https://124.im/GqHa>). Raporda 2023 Şubat ayı içerisinde ise 11 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü, 12 kadının ise şüpheli olarak ölü bulunduğu belirtilmiştir (<https://124.im/rRUSV>). Türkiye genelinde işlenen kadın cinayetlerinin incelendiği bir çalışmada, cinayet nedenleri olarak en fazla sırasıyla ani tartışma (%18.6), kadının boşanmak istemesi (%8), ekonomik sebepler (%6.6), kıskançlık (%2.2), evlilik teklifini kabul etmemek (%1.8), ikinci kadın olmayı kabul etmemek (%1.3) ve erkeğin boşanmayı kabul edememesi (%0.9) olarak saptanmıştır (Çavlak ve ark., 2023). Çalışmada kadın cinayetlerinin nedenleri arasında direkt töre ve namus nedeni ile verilmiş bir veri yoktur. Ancak belirtilen cinayet sebeplerinin toplumsal cinsiyet kalıp yargıları ve cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanabilecek nedenler olduğu düşünülmektedir.

Töre ve namus cinayetleri Covid-19 pandemisi döneminde dünya çapında arttığı gibi ülkemizde de artış göstermiştir. Covid-19 pandemisi sırasında izolasyon, ekonomik sıkıntılar gibi faktörlerin bireylerde daha kötü sosyo-ekonomik duruma yol açarak strese sebep olduğu belirtilmiştir. Pandeminin bu etkisi, savunmasız gruplar üzerinde daha büyük bir etki oluşturmuştur. Bu durum, erkeklerin kadınlara karşı şiddet uygulama potansiyelini artırmıştır. Ayrıca, pandemi sürecinde destekleyici sosyal ağlara ulaşamamak, madde ve alkol kullanımında

artış, stres gibi faktörler kadın cinayetlerinin artması bakımından risk oluşturmuştur (Pirnia ve ark., 2020; Standish ve Weil, 2021). Bianet'in 2020 yılı raporuna göre, pandemi dönemi 2020 yılının ilk dokuz ayında erkekler tarafından en az 206 kadının öldürüldüğü, 115 kadının taciz edildiği, 72 kadının tecavüze uğradığı belirtilmiştir. Ayrıca erkekler tarafından en az 666 kadının seks işçiliğine zorlandığı, 590 kadına şiddet uygulandığı belirtilmektedir. Aynı raporda pandemi öncesi 2019 yılının ilk dokuz ayında en az 261 kadının öldürüldüğü, 40 kadının tecavüze uğradığı, 400 kadının seks işçiliğine zorlandığı, 165 kadının tacize maruz kaldığı, 461 kadının ise erkekler tarafından şiddete uğradığı belirtilmiştir (Bianet, 2020). Raporda pandemi öncesi döneme göre öldürülen kadın sayısında azalma olduğu fakat tecavüze uğrayan kadın sayısı, seks işçiliğine zorlanan kadın sayısı ve şiddete maruz kalan kadın sayısının arttığı görülmektedir. 01 Nisan 2020-31 Mayıs 2021 tarihleri arasında işlenen kadın cinayetlerine ilişkin Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu tarafından yayınlanan verilerin incelendiği bir çalışmada; pandemiden önceki dönemde ayda 27.36 (toplam 332 kadın cinayeti) kadın cinayeti gerçekleşirken, pandemi döneminde ayda 23.71 (toplam 301 kadın cinayeti) cinayetin işlendiği belirtilmiştir. Yine, pandemi öncesi dönemde şüpheli kadın ölümlerinin sıklığı ayda 8.54'den, pandemi sürecinde 15.78 olarak arttığı belirtilmiştir (Yılmaz Karaman ve Kocabacak, 2021). Çalışmada pandemi döneminde Türkiye'de kadın cinayetlerinde artış olmadığı ancak şüpheli kadın ölümlerinin arttığını söylemek mümkündür. Pandemi öncesinde ve sırasında, kadın cinayetine teşebbüs ve kadın cinayetlerinin incelendiği başka bir çalışmada, kadın cinayetine teşebbüs oranının, Covid-19 pandemisinden önce bildirilen orana göre artış gösterdiği, kadın cinayeti oranında ise değişiklik olmadığı belirtilmiştir (Cantor ve ark., 2022).

Töre ve Namus Cinayetleri ile ilgili Yasal Durum

Ataerkil yapının, toplumsal cinsiyet kalıp yargıları ve cinsiyet eşitsizliğinin baskın olduğu Arap ülkelerinde erkek için ailesinin namusunu korumak onurlu bir görev sayılmaktadır. Bu doğrultuda Fas, Ürdün, Lübnan ve Suriye'de yasalar da kadının toplumsal kimliğinin aile tarafından belirlenmesi temeline dayanarak, ailedeki erkeklerin bu sorumluluğunu sağlamlaştırıcı biçimde düzenlenmiştir. Aile, namusunu korumakla sorumlu tutulduğu için, cinayetleri işleyen kişiler cezalandırılmamakta veya aldıkları cezadan ciddi indirimlerden yararlanabilmektedirler (Öztürk ve Demirdağ, 2013). Ayrıca bu ülkelerde namus cinayeti mağduru olma riski olan kadınları korumak adına uygulanan bir sistem olmaması sebebiyle, kadınları cinayetten korumak için ceza evinde tutma gibi trajik bir uygulama olduğu görülmektedir. Bu sebepten dolayı, cezaevlerinde yıllar boyu kalan kadınların olduğu belirtilmektedir (Türkiye Büyük Millet Meclisi [TBMM], (10/148) Esas Numaralı Meclis Araştırması Önergesi). Latin Amerika'da dokuz ülkede, 2008'de kadın cinayetleriyle ilgili özel yasalar olduğu belirtilmiştir. 2015 yılına kadar Latin Amerika'daki 16 ülke, yasalarını kadın cinayetlerine atıfta bulunan bir suç türünü içerecek şekilde değiştirmiştir. Şili, Ekvador, Guatemala, Honduras, Nikaragua, Panama, Bolivya, Brezilya, Kolombiya, Kosta Rika, El Salvador, Meksika ve Peru'da kadın cinayeti işlemek, değişen hapis cezaları ile suç olarak belirlenmiştir. Arjantin ve Venezuela'da kadın cinayeti işlemek ağırlaştırılmış suç olarak kabul edilmekte, Dominik Cumhuriyeti'nin ise toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşı bir ceza sisteminin olmadığı belirtilmiştir (Global Americans, 2022).

Türkiye'de Anayasa'nın 10. Maddesinde, 2004 senesinde, "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." hükmü eklenmiştir. Anayasanın 90. maddesine ise; "usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla ulusal kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi durumunda çıkabilecek ihtilaflarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınır" hükmü ilave edilmiştir. Bu kapsamda Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) de ulusal düzenlemelere karşı üstün konuma getirilmiştir (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü [KSGM], 2016).

Eski Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) kadının fiziksel ve ruhsal bütünlüğüne karşı cinsel şiddet (taciz, tecavüz) içeren suçlar “Ahlaka, Adaba ve Toplum Düzenine Karşı İşlenen Suçlar” olarak uygulanmaktaydı. Yeni TCK'da ise ırz, hayâ, edep gibi döneme göre değişen, kadınların hak ve özgürlüklerini sınırlayan kavramlar kaldırılmıştır. Yine evli ya da bekâr, bakire ya da bakire olmayan gibi kadınlar arasında eşitsizlik yapılan düzenlemelere de son verilmiştir. Yeni TCK ile kadınlara karşı işlenen suçlar “Kişilere Karşı İşlenen Suçlar” temel başlığı altında “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” alt başlığı ile düzenlenmiştir. Kadına karşı şiddetin sürmesinden dolayı yeni TCK'da yapılan değişiklik ile ‘namus cinayeti’ faillerine hayat boyu hapis, evlilik ilişkisi içinde cinsel saldırı ise yine ceza gerektiren suç olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak ülkemizde daha önce TCK 4320 no'lu kanuna göre kadına şiddet ve kadın cinayetleri hakkında ceza sistemi uygulanırken, günümüzde 6284 no'lu kanun uygulanmaktadır (Türk Ceza Kanunu [TCK], 2004). 6284 sayılı Kanun, şiddet mağduru ya da risk altında olan kadınların, çocukların, aile bireylerinin korunması, şiddetin engellenmesi amacıyla alınacak tedbirleri düzenlemektedir (Resmi Gazete, 2012).

Töre sebebi ile işlenen cinayetler ile namus cinayetleri karıştırılmamalıdır. Yargıtay; eşlerden biri sadakat yükümlülüğüne ters eylem gerçekleştirirse, kendi isteğiyle biri ile ilişkisi olursa ve diğer eş onu öldürürse namus cinayeti olarak kabul edilmekte ve fail haksız tahrik indiriminden yararlanmaktadır. Fakat namus cinayetinin töre sebebi ile işlendiği kanıtlanırsa yani kişisel bir kararla olmayıp geniş aile meclisi kararı ile planlanarak cinayet gerçekleşmişse töre saiki ile işlenen cinayet olarak kabul edilmekte ve kasten adam öldürme maddesinden kişiye ceza verilmektedir. Töre saiki ile bir insanın yaşamına son verilir ise ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılmaktadır. Namus cinayetlerinde ise haksız tahrik indirimi uygulanmaktadır (Ömeroğlu, 2019).

Töre ve Namus Cinayetlerini Önlemede Hemşirenin Rolü

Kadına karşı her türlü şiddetin raporlanması, ilgili yerlere bildirilmesi, tedavisi ve rehabilitasyonu multidisipliner ve holistik olarak ele alınması gerekmektedir. Toplumda bütün kesimlerde bireyler ile çok yakın çalışan bir sağlık profesyoneli olarak hemşireler, özellikle kadına yönelik şiddetin önlenmesinde önemli roller üstlenmelidir. Bu yüzden hemşirelerin şiddet konusunda uyanık olmaları gerekmektedir. Hemşireler, mesleki ve etik ilkeler doğrultusunda şiddet mağduru olan kadını tanımalı, şiddeti belirten veya düşündüren belirtileri bilmeli ve kadınları sorununu dile getirebilmesi için cesaretlendirebilmesi çok önemlidir. Ayrıca hemşireler, kadınların mahremiyet ve güvenliğini sağlama, tarafsız veri toplama, gereken durumlarda diğer profesyonellere yönlendirme ile ilgili eğitim, danışmanlık ve savunuculuk rollerini yerine getirmesi de önemli hususlardır. Hemşireler bu rollerini yerine getirirken kadınların kültürel faktörlerini göz önünde bulundurarak, bireye özel yaklaşmalıdır. Hemşirelerin kadına karşı şiddet konusunda kadınların kültürel değerlerini göz önünde tutması, özellikle de töre, namus kavramlarının önemli olduğu kültürlerde bakımı bu doğrultuda planlaması, bakımın kalitesinin yükseltilmesinde önemli rol oynayacaktır. Bu sebeple şiddetin erken evrede tanınması, önlemlerin alınması, kadınların töre ve namus cinayetine kurban olmaması için önemli bir adımdır (Al-Natour ve ark., 2016; Atan, 2016; Bukecik ve Özkan, 2018). Bu doğrultuda hemşireler;

- Şiddet durumunda kadınlara sahip oldukları hakları konusunda eğitim vermeli, nereye ve kime başvurabilecekleri konusunda danışmanlık yapmalı,
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden dolayı oluşan sorunların (sağlık, eğitim, sosyal) önemini kapsayan programlara katılmalı, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine bağlı şiddete yönelik bireylere ve toplumu bilgilendiren çalışmalara katkıda bulunmalı,

- Toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili gelenekçi yaklaşımın yerini eşitlikçi yaklaşımın alabilmesi için toplumun kültür yapısının önemli olduğu unutulmamalı ve eşitlikçi yaklaşımın gelişmesi için multidisipliner yaklaşım ile sosyal politikaların geliştirilmesinde rol almalı,

- Hemşirelik eğitimi veren kurumlarda, “toplumsal cinsiyet bakış açısı” eğitim programlarına eklenmeli, cinsiyet eşitliği, kadın, insan hakları, şiddet, vb. konularında eğitim verilerek, farkındalık kazandırılmalı,

- Şiddete maruz kalan kadınların hemşirelik bakımı, kadının optimal düzeyde biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel fonksiyonlarının sağlanması, sürdürülmesi ve geliştirilmesine yönelik hemşirelik girişimlerini içermelir,

- Şiddet taramalarında aktif rol alarak, her türlü şiddeti, kişisel görüş ve inançlarını ön plana çıkarmadan taramalıdır. Eğitim ve danışmanlık rolü kapsamında uzmanlık alanı ve yetkisi dahilinde gerekli uygulamaları gerçekleştirmelidir. Ayrıca karar verici mekanizmalarda aktif rol oynayarak, gerekli yasa ve politikaların oluşturulmasında paydaşlardan biri olmalıdır (Aktaş ve ark., 2018; Al-Natour ve ark., 2016; Başar, 2017; Bükecik ve Özkan; 2018).

SONUÇ ve ÖNERİLER

Kadına yönelik şiddet; eşitliğin, kalkınmanın, barışın sağlanmasının, kadın ve kız çocuklarının insan haklarının sağlanmasının önünde mani olmaya devam etmektedir. Ayrıca Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin kimseyi geride bırakmama vaadinin, kadınlara ve kız çocuklarına karşı şiddete engel olunmadan yerine getirilemeyeceği açıktır (UN, 2022). Bu anlamda toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayabilecek politikaların oluşturulması ve uygulanması, töre ve namus cinayetleri hususunda caydırıcı ve toplum vicdanını rahatlatarak cezalar verilmesi, yasaların düzenlenmesi, töre ve namus cinayetleri hakkında yayınlar yaparken medyanın özenli davranması önemlidir (Adak, 2017; Başar, 2017). Medyada yayınlanan kadına karşı her türlü şiddet haberleri, sorunun çözümüne olumlu etkisi olabileceği gibi şiddeti normalleştirerek ve anımsatarak toplumun hafızasında yer edebilmektedir. Bu yüzden en önemli husus medyanın şiddet konusunu içeren haberleri nasıl sunduğu ve nasıl ilettiğidir (Adak, 2017; Sallan Gül ve Altındal, 2015).

Sonuç olarak; tüm dünyada devam etmekte olan, töre ve namus adı altında işlenen kadın cinayetleri ile ilgili yasaların dikkate alınarak uygulanmasına, yasal düzenlemelerin denetim mekanizmalarının artırılmasına, kadının şiddet durumunda nereye başvurması gerektiği hakkında bilgilendirilmesine, şiddeti önlemek için etkin iletişim tekniklerinin kullanılmasına ihtiyaç vardır. Her türlü şiddetin olmaması için erkeklere ve kadınlara eğitim verilmesi gerekmektedir. İlaveten kadının şiddete maruz kalmasını engelleyecek şekilde sistemin yapılandırılması, kadının bağımsız şekilde yaşaması için güçlendirilmesi, haklarının korunması ve ekonomik bağımsızlığının sağlanması gerekmektedir (Başar, 2017; Yüksel, 2016). Ayrıca, hemşirelik eğitimi veren kurumlar için toplumsal cinsiyet eşitliği derslerinin müfredata eklenmesi ve bu konuda bilimsel toplantılar düzenlemenin olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Böylece toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı hemşireler yetişerek, özellikle töre ve namus kavramlarının önemli olduğu kültürlerde çalışan hemşirelerin, öykü alırken töre ve namus kavramlarının kadın yaşamı üzerine etkilerini de değerlendirebileceklerdir. Dolayısıyla hemşirenin multidisipliner ekip anlayışı ile şiddet mağduru olan kadının risk faktörlerinin tespitine yönelik detaylı olarak değerlendirmesi gerekmektedir. Bu sebeple hemşireler toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ve ana sebeplerinin farkında olmalı, geleneksel ve kültürel faktörler, cinsiyetlerin hangi konularda savunmasız olduğu konusunda bilinçli olması gerektiği düşünülmektedir.

SINIRLILIKLAR

Bu çalışma, erişilebilen bazı makalelerle sınırlandırılmıştır. Çalışmaya yayın dili Türkçe ve İngilizce dışında bir dille yayımlanmış çalışmaların dâhil edilmemesi makalenin sınırlılıkları arasındadır.

Etik Onay

Çalışmanın, hazırlık, bilgi sunumu, literatür tarama, yazım olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel ve etik kurallara uygun davranılmıştır. Çalışma kapsamında kullanılan tüm veri ve bilgilerde kaynak gösterimine dikkat edilmiş ve çalışma Commite on Publication Ethics (COPE)'in tüm şartlarına uygun ve Dünya Tıp Birliği (WMA) Helsinki Bildirgesi gözetilerek yapılmıştır.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek

Finansal destek yoktur.

Yazar Katkıları

Tasarım: G.V.A., Literatür tarama: G.V.A., Yazma: G.V.A.

KAYNAKLAR

- Adak, N. (2017). Medyada namus adına işlenen cinayetler: Erkek kurbanlar üzerine bir çalışma. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 7(2), 15-25. <https://dergipark.org.tr/en/pub/mjh/issue/82866/1425211>
- Ahmed, S. (2019). Qandeel Baloch's honor killing: Visibility and repercussions through social media. In K. Zaleski, A. Enrile, E. L. Weiss, & M. (Eds.), *Women's Empowerment Journey in the 21st Century* (pp. 1-20). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190927097.003.0008>
- Ahmetbeyzade, C. (2008). Gender necropolitics: The legal-political sociality of honor killings in Turkey. *Journal of Human Rights*, 7(3), 187-206. <https://doi.org/10.1080/14754830802286095>
- Akalın, A., & Arıkan, Ç. (2017). 15-49 yaş grubu kadınlarda aile içi şiddet sıklığı ve şiddetin depresyona etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6, 1-10. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumussagbil/issue/32272/359541>
- Aktaş, S., Erkek, Z. Y., & Korkmaz, H. (2018). An examination of the attitudes of midwives and nurses towards gender roles and the influencing factors. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 823-834. <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/5343/2537>
- Al-Natour, A., Qandil, A., & Gillespie, G. L. (2016). Nurses' roles in screening for intimate partner violence: A phenomenological study. *International Nursing Review*, 1, 7. <https://doi.org/10.1111/inr.12302>
- Alpaslan Arar, M., Yıldırım, F., & Şahin, E. (2021). Kadına yönelik şiddetin can alan yanı: Töre ve namus cinayetleri. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(Ö.1), 23-32. <https://doi.org/10.47115/jshs.952274>
- Argış, M. (2019). Onur kültürü ve bazı demografik değişkenler ile öfke ve saldırganlık arasındaki ilişkiler [Yüksek Lisans tezi, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. <https://hdl.handle.net/20.500.14065/4769>
- Atan, Ş. Ü. (2016). Töre ve namus cinayetleri. *Türkiye Klinikleri Obstetric-Women's Health and Diseases Nursing-Special Topics*, 2(2), 67-73. <https://www.turkiyeklinikleri.com/article/en-tore-ve-namus-cinayetleri-76255.html>
- Ay, E. B. (2020). Türk roman ve hikayelerinde erkeklik kurguları (1870-1923) [Yüksek Lisans tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü]. <https://l24.im/6vBxY>
- Aydın, F. (2006). Namus. TDV İslam Ansiklopedisi, 32, 381-382. Türk Diyanet Vakfı. <https://islamansiklopedisi.org.tr/namus>
- Başar, F. (2017). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği: Kadın sağlığına etkisi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 131-137. <http://journal.acibadem.edu.tr/tr/pub/issue/61317/914468>
- Bates, L. (2021). Honor based abuse in England and Wales: Who does what to whom? *Violence Against Women*, 27(10), 1774-1795. <https://doi.org/10.1177/1077801220952168>
- Bianet. (2020). Erkek şiddeti çetelesi. <https://l24.im/vGLbyZ>
- Brookmeyer, K. A., Beltran, O., & Abad, N. (2017). Understanding the effects of forced sex on sexually transmitted disease acquisition and sexually transmitted disease care: Findings from the National Survey of Family Growth (2011-2013). *Sexually Transmitted Diseases*, 44, 613-618. <https://doi.org/10.1097/olq.0000000000000651>
- Bükecik, E., & Özkan, B. (2018). Kadına yönelik şiddet: Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığına etkisi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 33-37. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ikcusbfd/issue/38566/339683>
- Campbell, J. C., & Lewandowski, L. A. (1997). Mental and physical health effects of intimate partner violence on women and children. *Psychiatric Clinics of North America*, 20(2), 353-374. [https://doi.org/10.1016/S0193-953X\(05\)70317-8](https://doi.org/10.1016/S0193-953X(05)70317-8)
- Cantor, E., Salas, R., & Torres, R. (2022). Femicide and attempted femicide before and during the COVID-19 outbreak in Chile. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(13), 8012. <https://doi.org/10.3390/ijerph19138012>
- Chisholm, C. A., Bullock, L., & Ferguson, J. E. J. (2017). Intimate partner violence and pregnancy: Epidemiology and impact. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, 217(2), 141-144. <https://doi.org/10.1016/j.ajog.2017.05.042>

- Cumur, Ş. (2021). Toplumsal cinsiyet eşitsizliği: Kadın ve mekan [Yüksek Lisans Tezi, Konya Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü]. Konya Teknik Üniversitesi Gcris Veritabanı <https://gcris.ktun.edu.tr/handle/20.500.13091/2333>
- Çavlak, M., Ar Mutlu, N. D., Balseven Odabaşı, A., & Paksoy Erbaydar, N. (2023). Analyzing two decades of intimate partner femicide-suicides in Türkiye. *Journal of Forensic and Legal Medicine*, 94, 102485. <https://doi.org/10.1016/j.jflm.2023.102485>
- Çelik Seyitoğlu, D., Güneş, G., & Gökçe, A. (2016). İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Medicine Science*, 5, 102-116. <https://124.im/PvR9w>
- Çelikkaleli, O., & Kaya, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin kişilerarası bilişsel çarpıtmalarının, psikolojik sağlamlıklarının ve duygusal öz-yeterliklerinin cinsiyete ve cinsiyet rolüne göre incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 6(2), 187-212. <https://doi.org/10.14527/pegegog.2016.011>
- Çıtak, G., & Duran Aksoy, Ö. (2021). Töre ve namus cinayetlerinin ana-çocuk sağlığına etkileri (1. Baskı. p.71-3). Türkiye Klinikleri. <https://124.im/dAJvseh>
- Dayan, H. (2022). Crime diversity: Sociocultural aspects of femicide in Hong Kong. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(15–16). <https://doi.org/10.1177/08862605211010494>
- Dietrich, D. M., & Schuett, J. M. (2013). Culture of honor and attitudes towards intimate partner violence in Latinos. *SAGE Open*, 3(2), 1-11. <http://dx.doi.org/10.1177/2158244013489685>
- Dinçer, G. (2022). Türkiye’de kadın cinayetleri. [Tıpta Uzmanlık Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi]. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Prof. Dr. Fuat Sezgin Kütüphanesi. <https://katalog.ibu.edu.tr/yordam/#>
- Doğan, R. (2014). Profiles of victims, perpetrators and false beliefs in honor killings in Turkey. *Homicide Studies*, 18(4), 389–416. <https://doi.org/10.1177/1088767914538637>
- Doğan, R. (2016). Namus Töre ve Eril Şiddet; Yargıtay Kararları Toplumsal Cinsiyet Kuramları Namus, töre ve eril şiddet (1. Baskı). Ütopya Yayınevi. <https://124.im/B5j8d>
- Duran Aksoy, Ö., & Çıtak, G. (2021). Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve üreme sağlığına etkileri. In N. Gürhan (Ed.), Şiddet (1st ed., pp. 67-70). Ankara: Türkiye Klinikleri. <https://124.im/qF2jQ>
- Eisner, M., & Ghuneim, L. (2013). Honor killing attitudes among adolescents in Amman. *Jordan. Aggressive Behavior*, 39(5), 405-417. <https://doi.org/10.1002/ab.21485>
- Femicide Census. (2021). A world without violence is possible. Retrieved March 24, 2023, from <https://16dayscampaign.org/wp-content/uploads/2021/11/2021-Femicide-Advocacy-Guide.pdf>.
- Gibbs, A., Said, N., Corboz, J., & Jewkes, R. (2019). Factors associated with honor killings in Afghanistan and the occupied Palestinian Territories: Two cross-sectional studies. *PloS ONE*, 14, e0219125. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0219125>
- Gill, A., & Brah, A. (2014). Questioning cultural narratives of 'honour-based violence'. *European Journal of Women's Studies*, 21(1), 72–86. <http://dx.doi.org/10.1177/1350506813510424>
- Global Americans. (2022). Femicide. Retrieved March 30, 2023, from <https://theglobalamericans.org/reports/femicide-international-womens-rights/>.
- Grzyb, M. A. (2016). Explanation of honor killings in Europe through Bourdieu’s concept of symbolic violence and masculine domination. *Contemporary Sociology*, 64(7), 1036–1053. <https://doi.org/10.1177/0011392115627479>.
- Guerra, V. M., Gouveia, V. V., Araújo, R. C. R., Andrade, J. M., & Gaudêncio, C. A. (2013). Honor scale: Evidence on construct validity. *Journal of Applied Psychology*, 43, 1273-1280. https://www.academia.edu/26486166/Honor_Scale_evidence_on_construct_validity.
- Gürsoy, E., & Özkan, H. A. (2014). Türkiye’de üniversiteli kız öğrencilerin namus algısı. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 5(3), 149–159. <https://doi.org/10.5505/phd.2014.18480>
- Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (HUKSAM). (2021). Toplumsal cinsiyet eşitliği. Retrieved March 14, 2023, from <https://dspace.ceid.org.tr/xmlui/handle/1/1787>
- Hamzaoglu, M., & Konuralp, E. (2019). Geleneksel Toplumlarda Namus Olgusu ve Namus Cinayeti: Türkiye Örneği. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1(18), 51–65. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/718108>

- Istituto Nazionale di Statistica (ISTAT). (2020). Omicidi di Donne. Retrieved March 14, 2023, from <https://www.istat.it/it/violenza-sulle-donne/il-fenomeno/omicidi-di-donne>.
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (2021). Retrieved March 24, 2023, from <https://124.im/zPwh>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (2022). Retrieved March 24, 2023, from <https://124.im/GqHa>
- Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (2023). [2023 Yıllık Veri Formu]. Retrieved February 14, 2024, from <http://kadincinayetleriniDurduracagiz.net/veriler/3088/2023-yillik-veri-raporu>
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2016). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020). Retrieved from <https://www.aile.gov.tr/yayinlar/raporlar/kadinin-statusu/>
- Karacan, E., & Gökçe, S. (2020). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadın Sağlığı. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 39–59. <https://dergipark.org.tr/en/pub/spshcd/issue/68075/1057595>
- Kirk, L., Terry, S., Lokuge, K., & Watterson, J. L. (2017). Effectiveness of secondary and tertiary prevention for violence against women in low and low-middle income countries: a systematic review. *BMC Public Health*, 17(1), 622. <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4502-6>
- Külekçi, Y., & Tire, O. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Namus Algısı: Munzur Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Örneği. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 181-201. <https://doi.org/10.38122/ased.1270064>
- Meneghel SN, & Hirakata VN. (2011). Femicídios: Homicídios femininos no Brasil. *Revista de Saúde Pública*, 45 (3):564–574. <https://doi.org/10.1590/S0034-89102011000300015>
- Öberg, M., Skalkidou, A., & Heimer, G. (2019). Experiences of sexual violence among women seeking services at a family planning unit in Sweden. *Uppsala Journal of Medical Sciences*, 124(2), 135–139. <https://doi.org/10.1080%2F03009734.2019.1604587>
- Ömeroğlu, N. (2019). Töre ve namus cinayeti davaları. Retrieved July 22, 2023, from <https://www.hukukihaber.net/tore-ve-namus-cinayeti-davaları>
- Özer, E., Aydoğdu, H., Kırıcı, G., & Önal, G. (2016). Kadın cinayetleri-Femisid kavramı. *Adli Tıp Bülteni*, 21(2), 14-15. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/202497/>
- Öztürk, M., & Demirdağ, M. A. (2013). Namusunu Kanla Temizleyenler: Mardin Cezaevi’nde Namus Davası Nedeniyle Yatan Mahkûmlar Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 7(30), 117-135. <https://doi.org/10.21560/spcd.52380>
- Payton, J. (2014). “Honor”, collectivity and kinship: risk factors for “honour” violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 29(16), 2863–2883. <https://doi.org/10.1177/0886260514527171>
- Pirnia, B., Pirnia, F., & Pirnia, K. (2020). Honor killings and violence against women in Iran during the COVID-19 pandemic. *The Lancet*, 7 (10). [https://doi.org/10.1016/s2215-0366\(20\)30359-x](https://doi.org/10.1016/s2215-0366(20)30359-x)
- Ranganathan, M., Wamoyi, J., Pearson, I., & Stöckl, H. (2021). Measurement and prevalence of sexual harassment in low- and middle-income countries: A systematic review and meta-analysis. *BMJ Open*, 11(6), e047473. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2020-047473>
- Resmî Gazete. (2012, March 20). Ailenin korunması ve kadına karşı şiddetin önlenmesine dair kanun [Law on the Protection of Family and Prevention of Violence Against Women]. Resmi Gazete, 28239. Retrieved July 22, 2023, from <https://124.im/6sOMc>
- Sá, Y. R. C., Moi, P. C. P., Galvão, N. D., Silva, A. M. C. D., & Moi, G. P. (2021). The geography of femicide in Sergipe, Brazil: patriarchy, human development, and income distribution. *Revista Brasileira de Epidemiologia*, 24(suppl 1), e210016. <https://doi.org/10.1590/1980-549720210016.supl.1>
- Sağkal Midilli, T., Kalkım, A., Sülü Uğurlu, E., & Ersoy Kırmızılar, N. (2014). Gebelerin Eşi Tarafından Şiddete Maruz Kalma Durumları ve Şiddetle İlişkili Faktörlerin İncelenmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 13(5). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/husagbilder/issue/47250/571685>
- Sallan Gül, S., & Altındal, Y. (2015). Medyada Kadın Cinayeti Haberlerindeki Cinsiyetçi İzler: Radikal Gazetesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (24), 168–188. <https://doi.org/10.31123/akil.437465>
- Schraiber, L. B., Gomes, R., & Couto, M. T. (2005). Men and health on the Public Health agenda. *Cien Saude Colet*, 10(1), 7–17. <https://www.scielo.org/pdf/csc/2012.v17n10/2569-2578/en>

- Sorrentino, A., Cinquegrana, V., & Guida, C. (2022). 'Risk Factors for Intimate Partner Femicide-Suicide in Italy: An Ecological Approach'. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(16), 10431. <https://doi.org/10.3390/ijerph191610431>
- Special Rapporteur on Violence Against Women. (2017). Report of the special rapporteur on violence against women, causes and consequences on his mission in the occupied Palestinian territory/state of Palestine. New York: Human Rights Council. <https://digitallibrary.un.org/record/3852517?ln=en>
- Standish, K., & Weil, S. (2021). Gendered Pandemics: suicide, femicide and COVID-19. *Journal of Gender Studies*, 1(13). <http://dx.doi.org/10.1080/09589236.2021.1880883>
- Taşpınar, A., Sarıkaya Karabudak, S., Çoban, A., & Adana, F. (2021). Gebelikte aile içi şiddete maruz kalmanın postpartum depresyon ve maternal bağlanmaya etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1), 94–102. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1331707>
- The United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) (2018). Murder – global research on gender-related murders of women and girls. <https://l24.im/q3xsBF>
- The United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) (2022). Violence against women and girls. <https://dataunodc.un.org/data/homicide/Intentional%20homicide%20by%20intimate%20partner>
- Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi (CEİD). (2021). Toplumsal cinsiyet eşitliğinin temel kavramları. <https://l24.im/tkCiY>
- Tosun Altınöz, Ş., Altınöz, A. E., Utku, Ç., Eşsizoglu, A. & Candansayar, S. (2018). Femicide: Psychosocial Characteristics of the Perpetrators in Turkey. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 62(13), 4174–4186. <https://doi.org/10.1177/0306624x18763765>
- Trevillion, K., Oram, S., Feder, G., & Howard, L. M. (2012). Experiences of Domestic Violence and Mental Disorders: A Systematic Review and Meta-analysis. *PloS one*, 7(12), e51740. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0051740>
- Türk Ceza Kanunu. Kanun Numarası: 5237. Kabul Tarihi: 26.09.2004. Yayınlandığı Resmi Gazete Tarihi:12.10.2004. Sayı: 25611. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2021). Töre, namus. www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=Töre,Namus
- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM). (10/148) Esas Numaralı Meclis Araştırması Önergesi. <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem22/yil01/ss1140m.htm>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2019). Ölüm. <https://www.tuik.gov.tr/>
- Uğurlu, N., & Akbaş, G. (2013). Namus kültürlerinde “namus” ve “namus adına kadına şiddet”: Sosyal psikolojik açıklamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 16(32), 76–91. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/167067>.
- UN “Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadınların Güçlendirilmesi Kurulu”. (2022). Kadın ve kız çocuklarına yönelik toplumsal cinsiyete bağlı cinayetler: Kadın cinayetlerine/kadın cinayetlerine verilen yanıtları iyileştirmek için verilerin iyileştirilmesi. <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women>
- United Nations (UN). (2022). Sürdürülebilir kalkınma hedefleri raporu. Gender equality. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/>
- Wikan, U. (2008). In Honor of Fadime: Murder and Shame. Chicago and London: University of Chicago Press. <https://press.uchicago.edu/ucp/books/book/chicago/I/bo5586862.html>
- World Health Organization (WHO). (2014). Health care for women subjected to intimate partner violence or sexual violence. A clinical handbook – Field testing version. Geneva, Switzerland. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/136101/WHO_RHR_14.26_eng.pdf
- Yadav, S., & Tripathi, A. (2004). For honor's sake: But whose honor? 'Honor killings' against women Asia-Pacific. *Journal of Human Rights and Law*, 5(2), 63–78. <https://l24.im/5di1CBA>
- Yılmaz Karaman, İ. G., & Kocabacak, H. (2021). Covid-19 Pandemisinde Türkiye’de Meydana Gelen Kadın Cinayetlerine Dair Verilerin İncelenmesi. *Halk Sağlığı Kongresi. Sözlü Bildiri Özeti*. <https://l24.im/Zji8NMI>
- Yüksel, A. B. (2016). Kadına yönelik şiddet ve töre cinayetleri [Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi e Arşivi. <https://acikerisim.comu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12428/1567>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Gender equality is not only a fundamental human right, but also a cornerstone for fostering a peaceful, prosperous, and sustainable world. Despite significant strides made in advancing gender equality, achieving the Sustainable Development Goal of universal reproductive rights by 2030 is projected to face challenges. Gender inequality persists, perpetuating discriminatory attitudes and behaviors that relegate women to subordinate roles in various spheres, hindering their advancement. This pervasive discrimination manifests in various forms, including limited access to healthcare, education, and economic opportunities. A particularly dire consequence of gender inequality is violence against women, categorized as gender-based violence when perpetrated solely due to gender or disproportionately targeting women. Such violence has multifaceted impacts on women's lives and health, with one of the most severe being so-called "honour killings" carried out in the name of tradition and societal honour. The concepts of tradition, honour, and violence intersect, as women are often punished through violent means for deviating from customary norms.

In this review, we examine fundamental concepts related to custom and honor killings, exploring their effects on women's lives and health. We delve into the causes of these killings, analyze current global and Turkish murder data, and assess the legal landscape. Furthermore, we review the role and responsibilities of nurses in addressing these issues in light of existing literature.

The pressure stemming from the inequality inherent in the concepts of custom and honor adversely affects women in various ways. Even when it doesn't culminate in murder, this pressure often leads to women being deprived of education and job opportunities, forcing them into precarious working conditions, poverty, and subjecting them to social stigma. Consequently, women face barriers in accessing healthcare services, become vulnerable to violence and coercion, undergo virginity control, genital mutilation, or even fall victim to slavery and sexual abuse. Gender discrimination further compounds their plight, denying them reproductive health and family planning services, leading to unintended pregnancies, multiple births, and heightened risks of maternal and child mortality. Additionally, women's diminished agency in fertility decisions contributes to unhealthy pregnancies, miscarriages, sexually transmitted infections, and delays in seeking medical treatment, all of which can result in illness, disability, and premature death.

In this context, nurses, being closely involved in public health as healthcare professionals, hold pivotal roles in preventing violence against women. It is imperative that all forms of violence against women are promptly reported to the relevant authorities, and treatment and rehabilitation are approached in a multidisciplinary and comprehensive manner. Hence, nurses must remain vigilant regarding signs of violence. It is crucial that nurses, in adherence to professional and ethical standards, are adept at identifying women who are victims of violence, recognizing indicative symptoms, and fostering an environment where women feel comfortable expressing their concerns. Moreover, nurses are tasked with fulfilling educational, advisory, and advocacy roles to ensure women's privacy and safety, impartially collect data, and refer them to other professionals when necessary. While undertaking these responsibilities, nurses should adopt a personalized approach, taking into account the cultural backgrounds of the women they serve. Considering women's cultural values concerning violence, especially in cultures where customs and honor hold significance, is instrumental in enhancing the quality of care provided. Therefore, early recognition of violence and precautionary measures are vital steps in preventing women from falling victim to customary and honor killings.

Conclusion and Suggestions: Violence against women persists as a formidable barrier to equality, development, peace, and the human rights of women and girls. It is evident that achieving the Sustainable Development Goals' commitment to leaving no one behind hinges on effectively preventing violence against women and girls. To this end, it is imperative to formulate and implement policies that promote gender equality, impose stringent penalties for custom and honor killings to deter such atrocities, and alleviate societal conscience. Legislative reforms are crucial in regulating laws to safeguard women's rights. Moreover, media outlets must exercise caution when reporting on custom and honor killings. The dissemination of news regarding all forms of violence against women can either catalyze positive change by contributing to problem-solving or perpetuate societal desensitization and normalization of violence. Hence, the manner in which the media presents and communicates such news is of paramount importance. Responsible and sensitive reporting can contribute significantly to raising awareness and fostering societal change regarding violence against women.

In conclusion, addressing the issue of murders committed against women in the name of custom and honor requires a comprehensive approach that includes strict enforcement of existing laws, bolstering control mechanisms within legal frameworks, and disseminating information to women about avenues for seeking help in cases of violence. Effective communication strategies are essential in preventing violence, and both men and women must be educated to combat all forms of violence. Furthermore, systemic changes are needed to prevent women from being subjected to violence. This involves empowering women to live independently, protecting their rights, and ensuring their economic independence. Additionally, integrating gender equality courses into nursing education curricula and organizing scientific meetings on this topic could greatly contribute to positive change. By training nurses to be sensitive to gender equality, especially in cultures where customs and honor are significant, they can better understand the impact of these concepts on women's lives. Therefore, nurses should conduct thorough evaluations of women who are victims of violence in collaboration with multidisciplinary teams to identify risk factors effectively. It is essential for nurses to be knowledgeable about gender inequality, its underlying causes, and the traditional and cultural factors that render genders vulnerable.